

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
Кафедра менеджменту культури та соціальних технологій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з навчальної роботи
І. СТАШЕВСЬКА
“ 27 ” 20 19 року



СОЦІОЛОГІЯ
Робоча програма навчальної дисципліни

Освітньо-професійна програма
Менеджмент культури та соціальний маркетинг

Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	028 Менеджмент соціокультурної діяльності
Факультет	культурології

Харків, 2019 рік

Робоча програма «Соціологія» для студентів першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 028 Менеджмент соціокультурної діяльності.

Мова навчання — українська

Розробники:

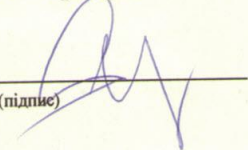
А. Артеменко, доктор філософських наук, професор кафедри менеджменту культури та соціальних технологій

Р. Борисов, старший викладач кафедри менеджменту культури і соціальних технологій

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту культури та соціальних технологій

Протокол від «19» серпня 2019 року № 1

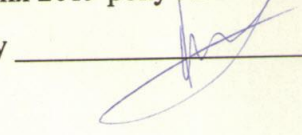
Завідувач кафедри


(підпис)

А. Церковний
(прізвище та ініціали)

Схвалено радою факультету культурології

Протокол від «27» серпня 2019 року № 1

Голова ради факультету  О. Кравченко

© Харківська державна академія культури, 2019 рік

© Артеменко А., 2019 рік

© Борисов Р., 2019 рік

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Соціологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 028 «Менеджмент культури і соціальних технологій»

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Обов'язкова	
Індивідуальне науково-дослідне завдання:	Спеціальність 034 Культурологія	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 120		1	
		Семестр	
		2-й	
		Лекції	
		24	
		Семінарські	
		16	-
		Самостійна робота	
		76	
		Індивідуальні завдання:	-
		-	
		Вид контролю: екзамен	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,5 самостійної роботи студента – 3	Освітній рівень: перший (бакалаврський)		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 49% 51%

2. Заплановані результати навчання

У відповідності до Освітньої програми навчальна дисципліна формує наступні компетентності та результати навчання:

а) компетентності:

Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел. ЗК 9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 10. Здатність працювати в команді.
-------------------------	--

	ЗК 11. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК 15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
Фахові компетенції	ФК2.Здатність критично усвідомлювати взаємозв'язок між культурними, соціальними та економічними процесами у формуванні та змінах соціокультурного середовища. ФК3.Здатність аналізувати економічні, екологічні, правові, політичні, соціологічні, психологічні, технологічні особливості динаміки соціокультурної сфери. ФК19.Використовувати сучасні методи виявлення та аналізу соціокультурних потреб споживачів культурних товарів та послуг.

• б) результати навчання:

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Застосовувати навички критичного мислення у практичній діяльності. 2. Проявляти самостійність суджень та самокритичність у процесі обговорення професійних питань, уміти аргументовано вести дискусію.. 3. Мати концептуальні та методологічні знання із соціальних та культурологічних аспектів суспільної динаміки, а також навички їх практичного використання у професійній діяльності. 4. Виявляти взаємозв'язок між культурними, соціальними та економічними, правовими чинниками зміни ринку культури та культурних індустрій. <p>9.Добирати та використовувати науково та практично випробуваний інструментарій аналізу та оцінювання сучасної соціокультурної ситуації та тенденцій її зміни.</p> <p>20. Здійснювати контроль за ефективністю реалізації прийнятих організаційно-управлінських рішень, оцінювати їх наслідки.</p> <p>24.Виявляти, аналізувати, класифікувати соціокультурні потреби людини, суспільних груп та спільнот.</p>
--	---

Студенти мають досягти таких результатів навчання:

знати:

- визначення наступних понять;
- послідовність виникнення та основні особливості соціологічних концепцій;
- основні закономірності соціального життя, особливості структур і процесів у різних типах суспільств;
- основні принципи проведення соціологічного дослідження та інтерпретації його результатів;

вміти:

- орієнтуватися у соціологічних парадигмах та основних теоріях;

- самостійно пояснювати спостережувані феномени соціальної дійсності за допомогою засвоєних знань;
- користуватися закономірностями соціального буття у власній практичній діяльності та житті;
- термінологічно вірно формулювати запит до соціолога-дослідника.

3. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальна соціологія: поняття, структури, закономірності соціального

Тема 1. Соціологія як наука

Просвітництво і соціологія. Позитивізм і контівський проект соціальної науки. Соціальна філософія, соціальна фізика, соціологія. Об'єкт, предмет, функції та методи соціології. Особливості соціологічного знання. Парадигма, теорія, закономірність. Номіналізм і реалізм.

Тема 2. Суспільний розвиток в оптиці теоретичної соціології

Поняття зміни, розвитку, прогресу, регресу. Еволюція та революція. О. Конт та його закон трьох стадій. Різновиди солідарності за Е. Дюркгеймом. Спільнота і суспільство з точки зору Ф. Тьонніса. Формаційна теорія К. Маркса. Хронотипології суспільств: аграрне – індустріальне – постіндустріальне, традиційне – модерне – постмодерне.

Тема 3. Соціальна дія

Соціальна дія як елементарна одиниця соціального. Поведінка, дія, соціальна діяльність. Раціональність як основа соціальної дії: ідеальні типи соціальної дії М. Вебера. Механізм соціальної дії Т. Парсонса. Концепція комунікативної дії Ю. Хабермаса.

Тема 4. Соціалізація і культура

Поняття культури. Соціальні функції культури (Т. Парсонс). Культурні універсалиї. Культурна ідентичність. Соціалізація як процес засвоєння культурних норм. Соціалізація з позицій біхевіоризму (Дж. Уотсон), психоаналізу (З. Фрейд), символічного інтеракціонізму (Ч. Х. Кулі, У. Томас, Дж. Г. Мід). Види індивідуальної адаптації за Р. Мертоном. Поняття культурної, соціальної, правової норми. Е. Дюркгейм: норма й аномія. Маргінальність, девіація та делінквенція. Теорема Томаса і теорема Гофмана.

Тема 5. Соціальні інститути

Поняття інституту. Характерні особливості соціальних інститутів. Функції інститутів. Інститут як система статусів. Аспекти статусу: номінація, диспозиція, зміст. Статуси і ролі. Формальні і неформальні, аскриптивні і досягницькі статуси. Інститути в житті індивіда і групи. Різновиди груп. Уявні спільноти. Референтні групи. Ексклюзивні та інклюзивні групи.

Тема 6. Нерівність і влада

Природна та соціальна нерівність. Стратифікація. Базиси стратифікації. Поняття класу (К. Маркс). Мобільність та її різновиди. Соціальні ліфти. Різновиди капіталів за П. Бурдьє. Сукупний об'єм капіталів і статус групи. Габітус як продукт стратифікації (П. Бурдьє).

Різновиди влади. Панування і влада за М. Вебером. Легітимність влади. Еліта і маса: концепції політичної влади Г. Моска і В. Парето. Влада статусу в експериментах С. Мілгрема. Влада за М. Фуко. Символічна влада (П. Бурдьє).

Тема 7. Сучасне суспільство

Концепції сучасного суспільства (Д. Белл, Ю. Хабермас). Особливості постмодерного світобачення і світобудови за Ж. Дерріда та З. Бауманом. Інформаційне суспільство. Світ-система І. Валлерстайна. Суспільство ризику (У. Бек).

Сучасні концепції суспільства (Н. Еліас, Е. Гідденс, А. Турен, Н. Луман, Бергер і Лукман, Ж. Бодрійяр).

Розділ 2. Прикладна соціологія: основи роботи з матеріалами польових досліджень

Тема 1. Логіка проведення соціологічних досліджень

Індуктивна стратегія накопичення соціологічного знання. Зв'язок між теорією та емпірією. Операціоналізація понять. Кількісна та якісна стратегії соціологічного дослідження.

Тема 2. Якісні дослідження

Мета якісних досліджень. Особливості даних якісних досліджень. Спостереження. Різновиди інтерв'ю. Інтерпретація даних інтерв'ю. Триангуляція.

Тема 3. Кількісні дослідження

Мета кількісних досліджень. Поняття репрезентативності. Вибіркова сукупність. Шкали. Одновимірний і двовимірний розподіл. Поняття кореляції. Інтерпретація даних кількісного дослідження.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	С.р.		л	п	лаб.	інд.	С.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Розділ 1. Загальна соціологія: поняття, структури, закономірності соціального													
Тема 1. Соціологія як наука	7	2				5							
Тема 2. Суспільний розвиток в оптиці теоретичної соціології	9	2	2			5							
Тема 3. Соціальна дія	9	2	2			5							
Тема 4. Соціалізація і культура	9	2	2			5							
Тема 5. Соціальні	9	2	2			5							

інститути												
Тема 6. Нерівність і влада	9	2	2			5						
Тема 7. Сучасне суспільство	11	4	2			5						
Разом за розділом 1	63	16	12			35						
Розділ 2. Прикладна соціологія: основи роботи з матеріалами польових досліджень												
Тема 1. Логіка проведення соціологічних досліджень	9	4				5						
Тема 2. Якісні дослідження	9	2	2			5						
Тема 3. Кількісні дослідження	9	2	2			5						
Разом за розділом 2	27	8	4			15						
Усього годин	120	24	16			80						

5. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин
РОЗДІЛ 1. Загальна соціологія: поняття, структури, закономірності соціального		
1.	Суспільний розвиток в оптиці теоретичної соціології	2
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке розвиток? 2. Поясніть різницю між прогресом та регресом. 3. Який спосіб суспільного розвитку ви вважаєте найбільш прийнятним для сучасного суспільства – еволюцію чи революцію? 4. У чому полягає зміст «закону трьох стадій» О. Конта? 5. Що таке солідарність у розумінні Е. Дюркгейма? 6. Механічна солідарність – це... 7. Чим характеризується суспільство з точки зору Ф. Тьонніса? 8. Викладіть основні положення формаційної теорії К. Маркса. 9. Чим відрізняються хронотипології суспільств аграрне – індустріальне – постіндустріальне, традиційне – модерне – постмодерне? 10. Яка з вивчених теорій, на вашу думку, найбільше підходить для опису сучасного суспільства? 	
2.	Соціальна дія	2
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Чому поняття соціальної дії так ґрунтовно досліджується у соціології? 2. Чим відрізняються поведінка, дія, соціальна дія? 3. Чим відрізняються дія та діяльність? 4. Чи завжди раціональність стає основою соціальної дії? 5. Перелічіть ідеальні типи соціальної дії М. Вебера. Чим вони відрізняються? 	

	<ol style="list-style-type: none"> 6. Наведіть приклади веберівських соціальних дій із власного життя. 7. Чи можна казати про належність реальної дії до конкретного типу? 8. Чим опосередковується соціальна дії з точки зору Т. Парсонса? 9. Що таке комунікативна дія за Ю. Хабермасом? 10. Якби вам потрібно було б побудувати власну концепцію соціальної дії, якою б вона була? 	
3.	Соціалізація і культура	2
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке культура? 2. Які соціальні функції вона має? 3. Яку функцію культури підкреслював Т. Парсонс? 4. Що таке культурні універсалії? Наведіть приклади. 5. Проаналізуйте власну культурну ідентичність. 6. Що таке соціалізація? Які різновиди соціалізації вам відомі? У чому різниця між ними? 7. Як визначав соціалізацію Дж. Уотсон та його послідовники? Чи погоджуєтеся ви з ним? 8. У чому полягає соціалізація з точки зору психоаналізу (З. Фрейд)? 9. Як проходить соціалізація у баченні представників символічного інтеракціонізму? 10. Охарактеризуйте спільне та відмінне у концепціях Ч. Х. Кулі та Дж. Г. Міда. 11. Які види індивідуальної адаптації за Р. Мертоном ви знаєте? Чим вони відрізняються? Який вплив може справити на суспільство переважання тієї чи іншої стратегії адаптації? 12. Чим відрізняються культурна, соціальна, правова норми? 13. Як Е. Дюркгейм трактував поняття аномії? 14. Чи зустрічалися ви з аномією в своєму житті? 15. Чим відрізняються маргінальність, девіація та делінквенція? 16. Поясніть теорему Томаса і теорему Гофмана. 	
4.	Соціальні інститути	2
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке соціальний інститут? 2. Які особливості мають соціальні інститути? 3. Що таке інституціоналізація? 4. Які функції можуть мати інститути? 5. Як можна трактувати інститут? 6. Що таке статус? 7. Розкрийте на прикладах аспекти статусу: номінація, диспозиція, зміст. 8. Що таке роль? Чим вона відрізняється від статусу? 9. Розкрийте різницю формальних і неформальних, аскриптивних і досягницьких статусів. 10. Яку роль інститути грають в житті індивіда і групи? 11. Які різновиди груп вам відомі? 12. Що таке уявні спільноти? 13. Наведіть приклади референтних груп зі свого життя. 14. Які ексклюзивні та інклюзивні групи ви можете спостерігати? 	
5.	Нерівність і влада	2
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке соціальна нерівність? Чим вона відрізняється від природної? 	

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Що таке стратифікація? 3. Назвіть основні базиси стратифікації. 4. Що таке клас? Які стадії розвитку проходить клас за К. Марксом? 5. Які різновиди соціальної мобільності вам відомі? Наведіть приклади. 6. Назвіть основні соціальні ліфти. Які з них найбільш функціональні в українському суспільстві? 7. Які різновиди капіталів виділяє П. Бурдьє? 8. Як співвідносяться об'єм капіталів і статус? 9. Що таке габітус? 10. Як габітус пов'язаний зі стратифікацією та соціалізацією? 11. Які існують різновиди влади? 12. Визначте панування і владу за М. Вебером. 13. У чому полягає легітимність влади? 14. Що таке еліта? 15. Розкрийте концепцію концентрації політичної влади Г. Моска. 16. Поясніть механізм циркуляції еліт за В. Парето 17. Викладіть основні результати експериментів С. Мілгрема. Чи актуальні вони сьогодні? 18. Що таке влада у розумінні М. Фуко? 19. Що таке символічна влада за П. Бурдьє? Чим вона відрізняється від політичної? 	
6.	Сучасне суспільство	2
	<ol style="list-style-type: none"> 1. У чому полягають особливості сучасного суспільства? 2. Розкрийте основні положення концепції інформаційного суспільства Д. Белла 3. Розкрийте основні положення концепції сучасного суспільства Ю. Хабермаса. 4. Які особливості постмодерного світобачення і світобудови зафіксували Ж. Дерріда та З. Бауман? 5. Що таке суспільство знань? 6. До якого сегменту світ-системи І. Валлерстайна належить наша країна? 7. Чи може суспільство звільнитися від ризику (У. Бек)? 8. Чим відрізняються сучасні концепції суспільства від класичних? 9. Що таке фігурації (Н. Еліас)? 10. Наведіть приклади структурацій за Е. Гідденсом. 11. Як існує не-суспільство за А. Туреном? 12. Які основні характеристики суспільства за Н. Луманом? 13. Що таке симулякри? Наведіть приклади симулякрів різних рівнів. 	
Разом за Розділом 1		12
РОЗДІЛ 2. Прикладна соціологія: основи роботи з матеріалами польових досліджень		
1.	Якісні дослідження	2
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Яку мету загалом мають якісні дослідження? 2. Які дані можна отримати у результаті якісних досліджень? 3. Що таке спостереження? 4. Які різновиди спостереження вам відомі? 5. Оберіть тему дослідження. Який вид спостереження ви використали б і чому? 6. Які різновиди інтерв'ю вам відомі? 7. Які помилки можуть виникати при збиранні даних інтерв'ю? 	

	8. Які помилки можуть виникати при інтерпретації даних якісних досліджень? Які їх уникнути? 9. Що таке триангуляція? 10. Як перевірити якісне дослідження на коректність?	
2.	Кількісні дослідження	2
	1. Чим відрізняються кількісні дослідження від якісних? Для чого вони використовуються? 2. Що таке репрезентативність? Які способи її досягнення вам відомі? 3. Що таке вибіркова сукупність? 4. Перелічіть відомі вам шкали. 5. Які недоліки має кожен різновид шкали? 6. Що таке одновимірний розподіл? Як він інтерпретується? 7. Чи може сума за всіма відповідями в одновимірному розподілі складати більше 100 %? 8. Що таке кореляція? 9. Що таке двовимірний розподіл? 10. Як можна зрозуміти, чи є залежність між змінними? 11. Як визначити якісність/неякісність кількісного дослідження?	
Разом за розділом 2		4
Усього		16

6. Завдання для самостійної роботи

№	Тема	Кількість годин	Форма контролю
Розділ 1.			
1	Тема 1. Соціологія як наука	5	Усна/письмова відповідь
2	Тема 2. Суспільний розвиток в оптиці теоретичної соціології	5	Усна/письмова відповідь
3	Тема 3. Соціальна дія	5	Усна/письмова відповідь
4	Тема 4. Соціалізація і культура	5	Усна/письмова відповідь
5	Тема 5. Соціальні інститути	5	Усна/письмова відповідь
6	Тема 6. Нерівність і влада	5	Усна/письмова відповідь
7	Тема 7. Сучасне суспільство	5	Усна/письмова відповідь
Разом за розділом 1		35	
Розділ 2.			
8	Тема 1. Логіка проведення соціологічних досліджень	5	Усна/письмова відповідь
9	Тема 2. Якісні дослідження	5	Усна/письмова відповідь
10	Тема 3. Кількісні дослідження	5	Усна/письмова відповідь
Разом за розділом 2		15	
Усього		50	

У разі відсутності студента на семінарському занятті без поважних причин він/вона подає в електронному та друкованому вигляді письмову роботу (есе) за темою семінару не пізніше, ніж через тиждень після пропущеного заняття. У разі пропуску кількох занять з поважних причин – есе за темою кожного пропущеного заняття має бути подане не пізніше, ніж за тиждень після дати офіційного повернення до вищого навчального закладу (див. таблицю).

Строк надання самостійної роботи	Форма надання	Особливості нарахування балів
Відповідне семінарське заняття	Усна відповідь	Бали можуть бути нараховані у повному обсязі в залежності від підготовки студента (див. Критерії оцінювання роботи на семінарах)
1 тиждень після пропущеного семінарського заняття	Письмова відповідь (есе за темою семінару)	Бали можуть бути нараховані у повному обсязі в залежності від підготовки студента (див. Критерії оцінювання роботи на семінарах)
7-14 днів після пропущеного семінарського заняття	Письмова відповідь (есе за темою семінару)	Бали можуть бути нараховані в обсязі максимально 50 % в залежності від підготовки студента (див. Критерії оцінювання роботи на семінарах)
Більше 14 днів після пропущеного семінарського заняття	Письмова відповідь (есе за темою семінару)	Бали за роботу не нараховуються

Критерії оцінювання роботи на семінарах

<i>Характеристика відповіді</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>	<i>Варіювання</i>
Глибина аналізу і повнота охоплення	2	2 – студент здійснює логічно правильний, послідовний аналіз усіх елементів представленого матеріалу 1 – відсутня одна з характеристик або обидві наявні не повною мірою 0 – відсутні обидві
Самостійність та оригінальність	2	2 – висновки студента є самостійними, а ідеї – оригінальними 1 – ідеї студента запозичені з джерел, але розвинуті в залежності від завдання 0 – ідеї студента запозичені з джерел та є чистою компіляцією або відсутні
Правильність використання категорій	2	2 – студент вірно розуміє зміст та не плутає категорії

		1 – студент розуміє зміст не всіх категорій, плутається з їх використанням 0 – студент не розуміє та не може використати категорії
--	--	---

7. Методи навчання та контролю

Пояснювально-ілюстративний: лекція, пояснення основних категорій соціології (суспільство, позитивізм, соціальний інститут, цінність, норма, девіація, делінквенція, аномія, соціальний статус, соціальна роль, референтна група, уявна спільнота, соціальна дія, інтеракція, зміна, розвиток, прогрес, регрес, революція, соціальна мобільність, солідарність, влада та панування, традиція, модерн, постмодерн, інформаційне суспільство, культурна універсалія), ілюстрація соціальних закономірностей, демонстрація, схеми сучасних соціологічних концепцій.

Репродуктивний: відповіді на питання до семінарів, переказ прочитаних матеріалів.

Проблемного викладення: проблематизація кожної теми на початку викладення лекційного матеріалу прикладами з соціального життя, з якими студенти стикаються у повсякденності.

Частково-пошуковий: евристична бесіда у формі активної лекції.

Дослідницький (проектно-орієнтований): практичне самостійне дослідження соціокультурної проблеми та презентація результатів

Поточний контроль – усні/письмові завдання.

Відповіді на питання до семінарських занять.

Написання есе.

Написання контрольних робіт з відкритими питаннями.

Складання заліку та іспиту з відкритими питаннями.

Підсумковий контроль – залік.

8. Схема нарахування балів

Денна форма

Поточне тестування та самостійна робота							Залік	Сума			
Розділ 1			Розділ 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T1	T2	T3		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	40	100

T1, T2 ... T7 – теми розділів.

Шкала оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Рекомендована література

Основна література

1. Гидденс Э. Социология.
2. Общая социология : учебное пособие / под общ. ред. А. Г. Эфендиева.
3. Теоретическая социология. Антология в 2-х томах / С. П. Баньковская.
4. Штомпка П. Социология. Анализ современного общества
5. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования
6. Ритцер Дж. Современные социологические теории

Допоміжна література

7. Бауман З. Индивидуализированное общество
8. Бек У. Общество риска. На пути к другому модерну
9. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество
10. Бодрийяр Ж. Символический обмен и смерть
11. Бурдьё Пьер. Социология социального пространства
12. Валлерстайн И. Конец знакомого мира : Социология XXI века
13. Вебер Макс. Избранное. Образ общества
14. Дюркгейм Э. О разделении общественного труда. Метод социологии
15. Луман Н. Введение в системную теорию
16. Мертон Р. Социальная теория и социальная структура
17. Фуко М. Надзирать и наказывать
18. Хабермас Ю. Отношения к миру и рациональные аспекты действия в четырех социологических понятиях действия

10. Посилання на інформаційні ресурси

- <http://www.dissercat.com/> - електронна бібліотека дисертацій
<http://socioline.ru/> - підручники та монографії
<http://www.gumer.info/> - бібліотека з гуманітарних наук